शतमिति यथाइंद्रस्यब्रह्महत्यानार्यादिषुरजआदिरूपेणक्षिप्ताएवंनहुषकृतागोवृषहत्यासर्वभूतेष्वेकाधिकशतरोगरूपेणक्षिप्तेत्यर्थः ॥ ४९ ॥ भ्रूणहमिति ब्राह्मणाश्चैवगावश्चकुलमेकंद्विधाकृतं एकत्रमंत्रास्ति ष्ठंतिहविरेकत्रतिष्ठतीतिस्मृतेर्गवांब्राह्मणेनसहसमानवंशत्वात्गोघ्नोपिभ्रूणहैवेत्यर्थः ॥ ५० ॥ एवमुक्त्वापितपसाध्यानेनतंप्रत्यवेदयन्प्रतीपंअवेदयन्हंतारमपिधीपूर्वंअहंतारंनहुषंध्यानबलेनज्ञात्वातथैवलो केपिप्रमादात्कृतोपिगोवधोव्याधिरूपेणसर्वलोकापकारायाभूत्किमुतबुद्धिपूर्वंकृतइतिज्ञापितवंतइत्यर्थः ॥५१॥ केवलेति मधुपर्कादौगवाद्यालंभःपूर्वैःकृतइत्यंधपरंपरामात्रात्करोषिनतुतत्त्वबुद्ध्या ॥५२॥ कारणात्हेतुतःयेनभूतानामभयंसधर्मइतिजानीयान्नगतानुगतिकःस्यादित्यर्थः ॥ ५३ ॥ प्रियाप्रियंहर्षविषादौतौहिहिंसायांप्रवर्तयतः तथाचापस्तंबः हृष्टोदृप्यतिदृप्तोधर्ममतिक्रामतिधर्मातिक्रमान्नश्यती

अकार्यंनहुषाकार्षीर्लप्स्यामस्त्वत्कृतेव्यथां ॥ शतंचैकंचरोगाणांसर्वभूतेष्वपातयन् ॥ ४९ ॥ ऋषयस्तेमहाभागाःप्रजास्वेवहिजाजले ॥ भ्रूणहंनहुषंत्वाहुर्नते होष्यामहेहविः ॥ ५० ॥ इत्युक्त्वातेमहात्मानःसर्वेतत्त्वार्थदर्शिनः ॥ ऋषयोयतयःशांतास्तपसाप्रत्यवेदयन् ॥ ५१ ॥ ईदृशानशिवान्घोरानाचारानिह जाजले ॥ केवलाचरितत्वात्तुनिपुणोनावबुद्ध्यसे ॥ ५२ ॥ कारणाद्धर्ममन्विच्छेन्नलोकचरितंचरेत् ॥ योहन्याद्यश्चमांस्तौतितत्रापिशृणुजाजले ॥५३॥ समौ तावपिमेस्यातांनहिमेस्तिप्रियाप्रियं ॥ एतदीदृशकंधर्मंप्रशंसंतिमनीषिणः ॥ ५४ ॥ उपपत्त्याहिसंपन्नोयतिभिश्चैवसेव्यते ॥ सततंधर्मशीलैश्चनिपुणेनोपल क्षितः ॥ ५५ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांति० मोक्ष० तुलाधारजाजलिसंवादेद्विषष्ट्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २६२ ॥ ॥ ७ ॥ जाजलिरुवाच अयंप्रवर्तितोधर्मस्तुलांधारयतात्वया ॥ स्वर्गद्वारंचवृत्तिंचभूतानामवरोत्स्यते ॥ १ ॥ कृष्याह्यन्नंप्रभवतिततस्त्वमपिजीवसि ॥ पशुभिश्चौषधीभिश्चमर्त्याजीवं तिवाणिज ॥ २ ॥ ततोयज्ञःप्रभवतिनास्तिक्यमपिजल्पसि ॥ नहिवर्तेदयंलोकोवार्तामुत्सृज्यकेवलां ॥ ३ ॥ तुलाधारउवाच वक्ष्यामिजाजलेवृत्तिंना स्मिब्राह्मणनास्तिकः ॥ नयज्ञंचविनिंदामियज्ञवित्तुसुदुर्लभः ॥ ४ ॥ नमोब्राह्मणयज्ञाययेचयज्ञविदोजनाः ॥ स्वयज्ञंब्राह्मणाहित्वाक्षत्रयज्ञमिहास्थिताः ॥ ५ ॥

ति क्रुद्धोहन्यात्पितॄनपीतितस्मात्सर्वभूताभयप्रदानमेवमहान्धर्मइत्याशयः ॥ ५४ ॥ सेव्यतेधर्मः निपुणेनचक्षुषाउपलक्षितश्च ॥ ५५ ॥ इतिशांतिपर्वणिमोक्षधर्मपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेद्वि षष्ट्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २६२ ॥ ॥ ७ ॥ येचच्छिंदंतिवृषणानित्यादिनाकृषिंदूषयतात्वयालोकद्वयंनाशितमित्याह अयमिति ॥ १ ॥ २ ॥ नास्तिक्यंहिंसात्मकत्वेनयज्ञनिंदा ॥ ॥ ३ ॥ वृत्तिंअहिंस्रांजीविकांवक्ष्यामिवच्मि अस्मद्वृत्त्यावानप्रस्थवृत्त्यावन्येनवाजीविकायाःसंभवात्किंहिंसात्मकयाकृष्येतिभावः नचकृषिद्रोहमात्रान्नास्तिक्यंयज्ञनिंदावाकृताभवतीत्याह नास्मीति तथापियज्ञवित्यज्ञोवैविष्णुरितिश्रुतेर्योयज्ञभोक्तारंपरमात्मानंवेदसदुर्लभः ॥ ४ ॥ ब्राह्मणानांब्रह्मविदांयज्ञःब्रह्माग्नौजीवहविषस्त्यागस्तस्मैयोगायेत्यर्थः स्वयज्ञंयोगं क्षत्रयज्ञंहिंसामयंज्योतिष्टोमादिं ॥ ५ ॥

Digitized by Google